בית אהרן — בהילולא של אביו זצ"ל

ביומא דהילולא של כבוד אביו הרה"ק זצוק"ל נבג"מ זי"ע כששר על הכל

אמר על הכל יתגדל כו'. על שמחת תורה ועל שמע"צ והו"ר ושמחת החג וסוכה ולולב. ועל יו"כ. ועל ר"ה. על הכל יתגדל ויתקדש כו'. וכי צריכין לומר זאת שיתגדל וכו'. אלא בעולמות שברא העוה"ז והעוה"ב. שהם ב' הפכים בנושא אחד. היפוך מן הקצה אל הקצה קשורים זה בזה והעיקר הוא עוה"ז ולכך קדמו. ואמר בשם הרה"צ הק' ר"ש קארלינר זצוק"ל גדולת השי"ת ששם פנים לארץ שהארץ היא העוה"ז יהי' לו פנים צורה וחן. כרצונו וכרצון יריאיו וכרצון כל בית ישראל. ונראה רצון הבורא הוא נקרא רצונו הפשוט כי נראה כשאדם רוצה איזה דבר טוב היינו איזה מאכל ומשקה טוב או שאר תאוות הוא מחמת שהדבר הוא טוב ומתוק לכן הוא רוצה ומתאווה לזה. נמצא כי הרצון שלו הוא מחמת שהדבר הוא טוב וזהו נקרא רצון המורכב. אבל כביכול אצל הקב"ה אין שייך זה כלל רק כשרצונו להטיב הוא בלתי שום דבר מורכב רק רצון הפשוט וזהו פשיטות לגמרי. ואיך יכול לכנוס רצונו הפשוט בזה העולם הוא ע"י רצון יריאיו ורצון כל בית ישראל כי רצונם הוא רצון מזה העולם כפי שדברנו ויכולת בידם להביא רצון הפשוט לזה העולם:

צור העולמים. כי ברצונו הפשוט צייר שני העולמות. אדון כל הבריות אלוק כל הנפשות. דאיתא בספרים קדושים על ויאמר אלקים נעשה אדם. היינו לכל העולמות מן אצילות עד עולם העשי'. וזהו כל הבריות וכל הנפשות היינו שבכל הד' עולמות: היושב במרחבי מרום השוכן בשמי שמי קדם. כי קדושתו היא למעלה מזה העולם כי יש ימי עולם ויש ימי קדם: קדושתו על החיות. כי מכל הבחינות שיש באדם נפש רוח נשמה יחידה חיה הכל מקבלים מקדושתו יתברך. וזהו קדושתו על החיות הבחי' הנקרא חיה. ויש בחינה יותר גבוה היינו יחידה: קדושתו על כסא הכבוד. וידוע הבחינה הנקראת כסא הכבוד. וקדושתו של השי"ת הוא למעלה מכל הבחינות:

כרצונו.שברא הכל שיגיע לרצונו. ומהו רצונו להשפיע כל טוב:

וכרצון יריאיו. שהכניס רצונו והלבישו ברצון יריאיו. ומיריאיו מגיע הרצון אל רצון כל בית ישראל כי רצון הוא אותיות צנור להשפיע כנ"ל. ויריאיו הם צנור להשפיע על ידם והם ממוצעים בין רצונו ובין רצון כל בית ישראל:

צור העולמים. צו"ר הוא ל' קישור שקשר ב' העולמות יחד:

אדון כל הבריות אלוק כל הנפשות. הרה"צ הק' ר"ש קארלינר אמר דער גרעסטער יצה"ר איז אז מען פאר געסט אז מען איז איין בן מלך והבן:

היושב במרחבי מרום. והאיך שייך אצל הקב"ה כביכול לומר במרחבי מרום הלא מלא כל הארץ כבודו. רק כתיב מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה. החלק אלוק ממעל והקדושה והחיות שיש לכל אדם מהקב"ה דהיינו נפש רוח ונשמה זאל דאס ניט זיין באיי דעם מענטשין גיאיינגט מי זאל דאס הייליגן און טאן כביכול צו גאט זיין רצון. תנו עוז לאלקים. כי בכל הדברים בכל החיות ובכל המזונות ובכל הרפואות בכל העשבים בהכל נתלבש חיות המקום ב"ה. יתן י"י בעולם כל טוב וכל הבריאות בעולם. מ"מ ג"כ צריכים לידע זאת. רק כשנצרכים לי"י אזי מבינים ויודעים בוודאי שכל החיות בכל דבר מאתו והוא נותן חיות וכו' בכל דבר כמו שצריך ונקרבין לי"י בכל הנר"ן וזהו מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה:

ואומרים בשם הצדיק ר' ברוך ממעזיבוז. בורא רפואות נורא תהלות אדון הנפלאות שלכך בורא רפואות מחמת שמתיירא שיהללוהו שהוא אדון הנפלאות. נפלאות לבד שלא בדרך הטבע. לכך הכניס הדבר בענין הטבע ע"י

רפואות אבל באמת הכל הוא מאתו נפלאות. היושב במרחבי מרום קדושתו על החיות זה אמרתי מכבר זיין קדושה איז אויף יודישע חיות. ונעשה מזה קדושתו על כסה"כ: ונאמר לפניו שיר חדש ככתוב שיר הוא לשון זכר כמאמר חז"ל כל השירות בל' נקבה ושיר של עתיד בלשון זכר:

איתא במדרש. עלץ לבי בי"י. גדולים צדיקים יותר מכל באי עולם. שכל באי עולם מזכירים את השם אחר שלש תיבות ובשתי אותיות שנאמר כל הנשמה תהלל י"ה. וצדיקים בשם שלם אחר שני תיבות שנאמר רננו צריקים בי"י. עלץ לבי בי"י וכו' עד ראה הקב"ה שהצדיקים מועטין עמד ושתלן בכל דור. עכ"ל המדרש:

אמר איתא בגמרא שהעוה"ז נברא בה"א והעוה"ב נברא ביו"ד מחמת שהצדיקים שבשם מועטין. אומרים בשם צדיקים. לכי מיעטי את עצמך. הטעם הוא מחמת שאין גבהות לפני המקום. ועוד מחמת דיא גאנצי זאך מן היראה והאהבה איז נאר אנקודה. כל העבדות אינו רק נקודה. אם האדם יש בתוכו העיקר הנקודה אזי טוב. אבל בלא הנקודה הכל אינו כלום. ומה היא הנקודה. שידע באמונה שלימה שהכל הוא מי"י. וזו הנקודה אינו רק יו"ד. ולפיכך ראה הקב"ה להצדיקים שהן מועטין. אז זייא זיינען זייער קליין. עמד ושתלן בכל דור ודור כי בזה יש להם התפשטות ובזה שתלן בכל דור. כי צדיקים גם המה אינם רק כמו יו"ד פשוט שהם מועטין. ועוד זיי זיינען זייער קליין קען דאס אומעדום איין ארט האבין. וכל הענין שמקבלים התלמידים מצדיקים אינו רק נקודה והנקודה היא רק אמונת חכמים. כי כשיש לו אמונת חכמים אזי הוא מאמין בי"י ובכל התורה כולה וד"ל. וכיון שאינו רק בחינת יו"ד לכך יוכל הדבר להתפשט בכל דור ודור. כי מחמת שהיו"ד אינו רק נקודה יכולים לעשות ממנו כל מה שרוצים. וז"ש המדרש שמזכירין כל באי עולם חצי השם כי ב' העולמות בי"ה נבראו ובהצדיקים נאמר עלץ לבי בי"י אמר י"שמח"ו ה"שמי"ם ו"תג"ל ה"אר"ץ ר"ת הוי"ה וס"ת צלמ"ו. כי הצדיקים הם בצלמו. כי כל האיברים של צדיקים הם גבוהים מאד ומגיעים למעלה למעלה מה שאין לנו בזה השגה הם דומים בצלם י"י עלץ לבי בי"י כו' כי לי"י מצוק"י ארץ. פי' יסודות הארץ. ועוד דיא איינגשאפטין פון דער וועלט. כל האיינגשאפטין פון דער וועלט וכל הנידעריקייט אפי' באיזה דור שפל ומושפל שיהיה הכל מתעלין על ידי צדיקים שבדור:

איתא במדרש [* אף שכבר נא' זה למעלה בפ' בראשית אבל נר' כי אמרו ג"כ ביום ההילולא ולכן נכפל בההעתקה]. וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ובו'. ממלאכת שמים וארץ שבת אבל לא שבת ממלאכת הצדיקים:

דיבר מזה מהו מעשה הצדיקים. אלה תולדות השמים והארץ בהברא"ם. באברה"ם. והאריך בדיבורים. ובתוך הדיבורים הזכיר את הפסוק ויטע י"י אלקים גן בעדן מקדם וכו' דיבר מהו ענין הנטיעה. ואמר גן הוא מעוה"ז ולכך כתיב בו לשון נטיעה. כי מהו ענין הנטיעה. נוטע גרעין אחד והוא עושה פירות וע"י מה ע"י מעשיהם של צדיקים וזהו זורע צדקות מצמיח ישועות בורא רפואות וכו' והאריך בזה מהו ענין הזריעה. ועכ"פ הכל הוא מהעולם הזה:

בעדן הוא מעולם הבא ממקום טמיר. כי משם נמשך החיות. מקד"ם ממקום הנקרא ימי קדם. כמו שנאמר תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:

מה רב טובך אשר צפנת ליראיך אמר מה רב טובך אשר צפנת והסתרת את היראים. פעלת לחוסים בך פעלת שיהיו נגד בני אדם שיהיו היפך ונגד. משאר בני אדם וד"ל:

עוד אמר. מה רב טובך אשר צפנת. והיכן צפנת את הטוב ביראיך. צפון הוא לשון טמיר ונעלם. צפון הוא מקום פתוח באין מעצור כי לצד צפון העולם פתוח ולא נברא לו כותל להורות כי הטוב הצפון הוא באין שיעור ותכלית ונמסר ליראים והאריך בזה: